

Нестеренко Л. О.,

канд. наук з держ. упр., доцент,
доцент кафедри англійської мови,
Національний університет «Кієво-
Могилянська академія», м. Київ

УДК 37.013.2

DOI: <https://doi.org/10.64076/ihrc250618.12>

ОСНОВНІ ТИПИ ТА ФУНКЦІЇ СПІЛКУВАННЯ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗІ СТУДЕНТАМИ У ХОДІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Аналіз літературних джерел [1, 2, 5, 7] та наш досвід викладання англійської мови за професійним спрямуванням в Національному університеті "Кієво-Могилянська академія" [3, 4, 6], дозволяють сформулювати гіпотезу про те, що спілкування викладача іноземної мови зі студентами у процесі викладання іноземної мови за професійним спрямуванням насамперед виявляється в єдності п'яти наступних типів: *міжособистісного, когнітивного, комунікативно-інформаційного, емотивного та конативного*:

- *Міжособистісний тип* спілкування викладача іноземної мови зі студентом відображає взаємодію людини з безпосереднім оточенням: з іншими людьми і тими спільнотами, з якими пов'язане її життя, — сім'єю, професійною групою, які формують у неї певні культурно-історичні та професійні норми поведінки і діяльності.

- *Когнітивний тип* спілкування викладача іноземної мови зі студентом спрямований на пізнання співрозмовника, пошук відповіді про те, хто він і чого можна очікувати від нього. Вона охоплює не лише пізнання іншої людини, а й самопізнання. В результаті у процесі спілкування формуються образи-уявлення про себе і партнерів, які регулюють цей процес.

- *Комунікативно-інформаційний тип* спілкування викладача іноземної мови зі студентом передбачає обмін між людьми різними уявленнями, ідеями, інтересами, почуттями, настановами тощо.

- *Емотивний тип* спілкування викладача іноземної мови зі студентом пов'язано з функціонуванням емоцій та почуттів, настроїв в особистих контактах партнерів. Вони виявляються у виразних рухах суб'єктів спілкування, їх діях, вчинках, поведінці. Через них виражаються взаємні відносини, які стають своєрідним соціально-психологічним фоном взаємодії, зумовлюючи більший чи менший успіх спільної діяльності.

- *Конативна тип* спілкування викладача іноземної мови зі студентом слугує цілям узгодження внутрішніх і зовнішніх суперечностей у позиціях партнерів. Вона забезпечує керівний вплив на особистість у всіх процесах життєдіяльності,

розкриває прагнення людини до тих чи інших цінностей, виражає спонукальні сили людини, регулює взаємовідносини у спільній діяльності.

Відтак, на основі аналізу типів спілкування викладача іноземної мови зі студентом, ми можемо зробити висновок, про те, що даний тип спілкування виконує наступні *функції*:

- *прагматичну*, яка відображає потреби та мотиваційні причини і реалізується у взаємодії людей у процесі спільної діяльності, при цьому саме спілкування є дуже часто найважливішою потребою;

- *функцію формування і розвитку*, що відображає здатність спілкування справляти вплив на партнерів, різнобічно розвиваючи й удосконалюючи їх, адже спілкуючись з іншими, людина засвоює загальнолюдський досвід, соціальні норми, цінності, знання і способи діяльності, що історично склалися, а також формується як особистість;

- *функцію підтвердження*, що забезпечує людям можливість пізнати, утвердити і підтвердити себе;

- *функцію об'єднання-роз'єднання людей*, яка, з одного боку, встановлюючи контакти, сприяє передачі один одному необхідних відомостей і налаштовує їх на реалізацію спільних цілей, намірів, завдань, поєднуючи їх тим самим в одне ціле, а з іншого — може спричинити диференціацію та ізоляцію особистостей у результаті спілкування;

- *функцію організації та підтримки міжособистісних відносин*, яка слугує завданням налагодження та збереження стійких і продуктивних зв'язків, контактів і взаємовідносин між людьми в інтересах їх спільної діяльності;

- *внутрішньо-особистісну*, що реалізується у спілкуванні людини із самою собою (через внутрішню чи зовнішню мову у вигляді діалогу). Таке спілкування може розглядатися як універсальний спосіб мислення.

Загалом краще розуміння функцій та типів спілкування у процесі викладання іноземної мови за професійним спрямуванням сприяє якісному вдосконаленню спілкування між учасниками освітнього процесу на основі довіри та взаємоповаги. Адже використання емпатії та активного слухання у процесі викладання іноземної мови за професійним спрямуванням створює необхідні переумови для створення позитивної атмосфери на занятті, мінімізує ймовірність конфліктних ситуацій та сприяє формуванню поваги та довіри між учасниками освітнього процесу.

Список використаних джерел

1. Бех І. Д. Виховання особистості : підручник для студ. вищих навч. закл. Київ : Либідь, 2008. 840 с.
2. Гриньова М. В. Саморегуляція : навч.-метод. посіб. Полтава : АСМІ, 2008. 268 с.

3. Мазін Д. М., Нестеренко Л. О. Способи налагодження психологічного контакту у ході викладання професійно-орієнтованої іноземної мови (на прикладі англійської мови). *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. № 4. С. 591–597. Авторські с. 593–596. URL: https://www.apfn-journal.in.ua/archive/51_2022/90.pdf (дата звернення: 11.05.2025).

4. Майборода В. К., Нестеренко Л. О. Провідні умови розвитку психолого-педагогічної культури викладача вищого навчального закладу. *Вища освіта України (Наука і вища освіта): теорет. та наук.-метод. часопис*. 2013. № 2 (додаток). С. 165–174. Авторські с. 162–174.

5. Мусатов С. О. Гуманістичний потенціал педагогічної комунікації : наук.-метод. посіб. для вчителів. Київ : Пед. думка, 2008. 96 с.

6. Нестеренко Л. О. Активне слухання як спосіб підвищення ефективності комунікації у процесі викладання іноземної мови за професійним спрямуванням (на прикладі англійської мови). *Український педагогічний журнал*. 2021. № 4. С. 206–213. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2021-4-206-213> (дата звернення: 11.05.2025).

7. Рибалка В. В. Аксиологічні основи психологічної культури особистості : навч.-метод. посіб. Чернівці : Технодрук, 2009. 228 с.

Радченко В. В.,
здобувач другого
(магістерського) рівня вищої освіти,
Черкаський національний університет імені
Богдана Хмельницького, м. Черкаси

УДК 373.5:005.21:371.134

Науковий керівник:

Деревянко Д. В.,
канд. філос. наук, доцент
кафедри освітнього менеджменту,
артменеджменту та соціальної роботи,
Черкаський національний університет імені
Богдана Хмельницького, м. Черкаси

MANAGEMENT OF PEDAGOGICAL SUPPORT IN A GENERAL SECONDARY EDUCATION INSTITUTION: KEY ASPECTS AND MECHANISMS

The key is to ensure effective internal communication and interaction between all parts of the system. Scientific and methodological support for the professional development of teaching staff. The quality of pedagogical support directly depends